

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zawiera niezbędne informacje w zakresie zamknięcia rocznego 2018 w kontekście bilansowym i podatkowym. Projekt ma charakter długoterminowy, a jego istotą jest dostarczanie specjalistycznej oraz aktualnej wiedzy o sporządzaniu sprawozdawczości finansowej i rozliczeń podatkowych (m.in. CIT, PIT, VAT). Odrębność prawa bilansowego i podatkowego ma swoje konsekwencje nie tylko w prowadzeniu ewidencji działalności gospodarczej, lecz także (a może przede wszystkim) w zamknięciu rocznym. Rok 2018 niewątpliwie jest przełomowy w polskiej rachunkowości ze względu na odstawienie do lamusa papierowych sprawozdań finansowych i wprowadzenie od 1.10.2018 r. obowiązku wysyłania sprawozdań w formie elektronicznej, a w przypadku przedsiębiorcy wpisanego do KRS – w strukturze logicznej oraz formacie wskazanym przez Ministerstwo Finansów.

W opracowaniu przedstawiliśmy problematykę zamknięcia roku w kontekście zarówno bilansowym, jak i podatkowym. Takie dualne podejście do zamknięcia rocznego niewątpliwie stanowi dodatkową wartość dla praktyków życia gospodarczego. Możliwość wyboru przez jednostki uproszczonych form sprawozdania finansowego w zamknięciu za 2018 r. – a przede wszystkim możliwość skorzystania z uproszeń w zakresie podatku odroczonego, leasingu i umów o podobnym charakterze, ujęcia instrumentów finansowych czy wyceny produktu bez uwzględniania normalnego rozmiaru działalności – wciąż jest dużym udogodnieniem przy dokonywaniu zamknięcia rocznego.

Szczegółowo przedstawiliśmy procedurę dotyczącą zamknięcia rocznego, obowiązki i odpowiedzialność w tym zakresie, listy kontrolne, jak również zasady przekazywania niezbędnych raportów zarówno w prawie bilansowym, jak i w prawie podatkowym. Mocną stroną opracowania jest całościowe odniesienie się we wszystkich analizowanych kwestiach do aktualnego orzecznictwa sądów administracyjnych i interpretacji organów podatkowych w kontekście bilansowym i podatkowym.

Dokonaliśmy charakterystyki kluczowych elementów bilansu, ze szczególnym uwzględnieniem różnic między ujęciem bilansowym a podatkowym, ponadto poddaliśmy szczegółowej analizie pozostałe elementy sprawozdania finansowego (wraz z licznymi przykładami). Kluczowym elementem opracowania jest ujęcie operacji gospodarczych w kontekście nie tylko bilansowym, lecz także podatkowym. Dlatego przedstawiliśmy w rozbudowanej i praktycznej formie zagadnienia podatkowe, które prezentują kwestie kosztów i przychodów podatkowych. Te wszystkie zagadnienia uwzględniają aspekt zamknięcia roku (np. przez odnoszenie danej operacji do konkretnej deklaracji rocznej) oraz przypadki różnic w podejściu księgowym i podatkowym. Ważnym elementem opracowania jest też ujęcie przejścia z wyniku bilansowego na podatkowy oraz ustalenie podatku odroczonego.

Zdecydowaliśmy się również na odrębne ujęcie ważnych – z punktu widzenia zamknięcia rocznego – skutków zdarzeń, które nie są bezpośrednio związane z konkretną pozycją sprawozdania finansowego (np. inwentaryzacja, zagadnienie leasingu, kontrakty długoterminowe, jednolity plik kontrolny, split payment, ceny transferowe itd.), wraz z uwzględnieniem skutków podatkowych.

Zwróciliśmy także uwagę na sporządzanie konkretnych deklaracji podatkowych. W opracowaniu uwzględniliśmy m.in.: oświadczenie PIT-2, deklarację PIT-4R, deklarację PIT-8AR, deklaracje: PIT-36, PIT-37, PIT-38, PIT-39, informację PIT-11, informację PIT-8C, informację IFT-1R, deklarację roczną CIT-8 wraz z załącznikami (CIT-ST, SSE-R, CIT-8/O, CIT-BR, CIT-D, sprawozdanie o wykonywaniu uznanej metody ustalania ceny transakcyjnej), deklarację CIT-10Z oraz deklarację CIT-TP i CIT-R, wraz z raportem CbC i powiadomieniem CbC-P.

Odnieśliśmy się również do wielu kwestii technicznych i organizacyjnych ważnych w procesie zamknięcia roku. Harmonogram związany z zamknięciem rocznym obejmuje w szczególności weryfikację uprawnień do stosowania uproszczeń w sprawozdaniu finansowym dla mikro- i małych jednostek, podpisanie umowy

o badanie sprawozdania finansowego za 2018 r. czy listy kontrolne związane z badaniem sprawozdania finansowego. W zakresie podatkowym warto zwrócić uwagę na listy procedur weryfikujących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych i podatku VAT za zakończony rok.

W kontekście dokonanych zmian w prawie bilansowym trzeba podkreślić fundamentalną zmianę w zakresie e-sprawozdań finansowych. Podatnicy cały czas zwracają się ze swoimi wątpliwościami do Ministerstwa Finansów – zadają wiele pytań i oczekują na nie odpowiedzi. W opracowaniu udzielamy szczegółowych komentarzy do odpowiedzi Ministerstwa Finansów oraz podpowiadamy, jak uporać się z przekazaniem tego sprawozdania w formacie elektronicznym. Wśród wielu kwestii analizowanych w opracowaniu warto podkreślić te, które mogą dawać odpowiedzi na pytania:

- 1) jak wypełnić obowiązki dokumentacyjne oraz sprawozdawcze w zakresie cen transferowych,
- 2) jak wykorzystać środki pozostające na rachunkach VAT „Podzielona płatność” i gdzie wykazać je w sprawozdaniu finansowym,
- 3) jakie są ograniczenia w zaliczaniu do kosztów wydatków na nabycie usług niematerialnych,
- 4) jakie są ograniczenia w zaliczaniu do kosztów uzyskania przychodów odpisów amortyzacyjnych od niektórych wartości niematerialnych i prawnych oraz wydatków z tytułu korzystania z opłat i należności licencyjnych,
- 5) jak prawidłowo rozdzielić przychody i koszty podatkowe na związane z działalnością podstawową oraz na wynikające z zysków kapitałowych,
- 6) jak prawidłowo sporządzić JPK_VAT oraz pliki w strukturze JPK, przekazywane organom podatkowym na żądanie,
- 7) jak obliczać koszty finansowania dłużnego zaliczane do kosztów uzyskania przychodów na podstawie regulacji zastępujących przepisy o tzw. cienkiej kapitalizacji,
- 8) jakie są nowe zasady zaliczania wierzytelności do kosztów uzyskania przychodów,
- 9) jak zmieniły się zasady opodatkowania przy podziale spółek przez wydzielenie,
- 10) jak zapewnić spełnienie wymogów RODO w kontekście prowadzenia ksiąg rachunkowych.

W książce informujemy również (w formie przypisów lub ramek) o licznych zmianach podatkowych i bilansowych, które wejdą w życie od 1.1.2019 r. Celem uwzględnienia tych zmian w opracowaniu, którego główny temat to zamknięcie ksiąg za 2018 r., jest umożliwienie ujęcia zasobów (w kontekście podatkowym i bilansowym) na początek roku obrotowego i podatkowego za 2019 r.

Mamy nadzieję, że podobnie jak w roku poprzednim to opracowanie okaże się pomocne zarówno w prawidłowym zamknięciu rocznym ksiąg rachunkowych, jak i w rozliczeniu podmiotów w zakresie podatków bezpośrednich i pośrednich. Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że żadne opracowanie nie jest doskonałe, dlatego prosimy o wszelkie sugestie, uwagi i pytania, dzięki którym będziemy mogli ulepszyć (zmodernizować) tę pracę, a nie jedynie „remontować” jej treść (żeby odwołać się do języka nakładów na środki trwałe). Powodzenia w zamknięciu rocznym!

Artur Hołda